

Η λύση στο φαινόμενο του θερμοκηπίου (Αναδα)σώστε γιατί χανόμαστε

Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Λεβέντη εξηγεί γιατί η διάθεση χρηματικών πόρων σε περιβαλλοντικές επενδύσεις είναι στην πραγματικότητα κατ' εσχολήν πράξη φιλανθρωπική

Οι περισσότεροι γνωρίζουμε το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη από το πλούσιο φιλανθρωπικό, πολιτιστικό κι εκπαιδευτικό του έργο. Τις απόλυτες δωρεές του στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας και τη Λεβέντειο Πινακοθήκη, που βρίσκεται στα σπάρτανα. Ελάττωσι, όμως, θα δίναμε σημασία στην εξίσου σπουδαία προσφορά

ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΣΩΝΗ

της οικογένειας Λεβέντη στα μακροχρόνια προγράμματα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κι αυτό γιατί, δυστυχώς, η δωρεά σε περιβαλλοντικές οργανώσεις και προγράμματα θεωρείται ακόμη σήμερα από τους περισσότερους, δωρεά β' κατηγορίας. Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος, Αναστάσιος Π. Λεβέντης,

Γιατί καταστρέφεται το περιβάλλον;

Αρχίζοντας από την παραδοχή ότι ο ίδιος δεν είναι ούτε οικονομολόγος, ούτε επιστήμονας, ο κ. Λεβέντης παρουσίασε στην πρόσφατη διάλεξη του στο Ινστιτούτο Κύπρου, τα αίτια και τις επιπτώσεις της κακοδιαχείρισης του περιβάλλοντος, βασισμένους στην κοινή λογική και σε απλά, κατανοητά παραδείγματα και μελέτες. «Ζούμε σε μία περίοδο οικονομικής αναστάτωσης και αβεβαιότητας. Αν και αυτό είναι το θέμα που καταλαμβάνει τα πρωτοεπίδια και την οικονομική μας σκέψη, τα βαθύτερα αίτια παραμένουν», είπε, εξηγώντας ότι δε θα πρέπει να δαιμονοποιούμε για τα περιβαλλοντικά προβλήματα την ίδια την τεχνολογία, αλλά τη μωυική διαχείριση της από την ανθρωπότητα. «Οι οικονομικές δυνάμεις εξασφάλισαν τη διάθεση των επιτευγμάτων της τεχνολογικής διάνοιας και εφευρετικότητας του ανθρώπου σε ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό οδηγεί σε οικονομική πρόοδο

Εισηγήσεις

ΕΝ ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΙ, ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη εισηγείται δράση σε 3 αλληλένδετα επίπεδα:

- 1. Οι κυβερνήσεις να δράσουν σε επίπεδο χάραξης πολιτικής.**
- 2. Ο επιχειρηματικός κόσμος να συνειδητοποιήσει τη διαφορά ανάμεσα στις έννοιες «μείωση των εκπομπών ρύπων» και «εξουδετέρωση του αποτυπώματος ρύπων».**
- 3. Ο κάθε πολίτης να υιοθετήσει περιβαλλοντικά αποδοτικούς τρόπους στις δραστηριότητες υπό τις οποίες ζει κι εργάζεται.**

ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ

να δαιμονοποιούμε για τα περιβαλλοντικά προβλήματα την ίδια την τεχνολογία, αλλά τη μωυική διαχείριση της από την ανθρωπότητα

και άνοδο του βιοτικού επιπέδου, τοποθετεί, όμως, τις καλύτερες και πιο προηγμένες τεχνολογίες στα χέρια κυβερνήσεων, οργανισμών και ατόμων, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν το ήθος, τις αρχές, ή τη διορατικότητα για να τα εφαρμόσουν με τρόπο διακριτικό. Οι άνθρωποι και οι κοινωνίες τους, αν δεν έχουν οργανωθεί ούτως ώστε ν' αντιλαμβάνονται τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των πράξεών τους, συνήθως επιλέγουν τη βραχυπρόθεσμη ευημερία. Έτσι, λοιπόν, οδηγούμαστε στις οικονομικές ανισότητες, εξαιτίας της προφανούς ανικανότητας της ανθρωπότητας να διαχειριστεί εποικοδομητικά την επιστημονική της διάνοια». Π.χ., διαχειριζόμαστε τους ωκεανούς ως πόρο, κι όχι ως οικοσύστημα. Στην ουσία, δηλαδή, χρησιμοποιούμε την τεχνολογία για να αδειάσουμε τη θάλασσα από ψάρια! Κι, όμως, η ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος είναι εφικτό να αναδειχθεί σε αέναη πηγή πλουτισμού

και ταυτόχρονα παράγοντα άνοδου του βιοτικού επιπέδου. Π.χ., η εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής θέρμανσης - ηλεκτρισμού, μειώνει τις εκπομπές ρύπων ενός εργοστασίου κατά 40% και ταυτόχρονα εξοικονομεί μεγάλα χρηματικά ποσά στην επιχείρηση. Φυσικά οι εταιρείες χρειάζεται να επενδύσουν σ' αυτό, σίγουρα, όμως, θα ευνοηθούν άμεσα στα οικονομικά τους από τις επενδύσεις αυτές. Σ' ένα δεύτερο παράδειγμα, η γεωργία που βασίζεται σε οικολογικά κριτήρια, εκτός από βιώσιμη, καθίσταται και πιο επικερδής.

Η πλάνη των βιοκαυσίμων

«Μεταξύ 1990 και 2009, 150 εκατομμύρια εκτάρια τροπικού δάσους αποψιλοβόταν κάθε χρόνο. Ελάχιστοι πλούτιζαν, τη στιγμή που η διαδικασία αυτή ήταν ο κύριος υπαίτιος για την υπερθέρμανση του πλανήτη και την κλιματική αλλαγή», τονίζει ο κ. Λεβέντης, προσθέτοντας με λύπη ότι οι λύσεις που προωθήθηκαν για το πρόβλημα από τις κυβερνήσεις διεθνώς, βασίστηκαν σε πολιτικά και όχι σε οικολογικά κριτήρια. Περισσότερα δόση αποψιλοβόταν για να καλλιεργηθούν βιοκαύσιμα στη θέση των δασικών εκτάσεων, ενώ πολλές καλλιέργειες βρώσιμων γεωργικών ειδών αντικαταστάθηκαν με καλλιέργειες βιοκαυσίμων, με συνέπεια την κατακόρυφη αύξηση στις τιμές των τροφίμων. «Οι επιστήμονες Doornbosch και Steenblik κατέδειξαν σε μελέτη τους ότι αν υπολογίσουμε τις συνέπειες της καλλιέργειας των βιοκαυσίμων α' γενιάς στο περιβάλλον, η "λύση" αυτή είναι χειρότερη από το πρόβλημα που προκαλούν τα συμβατικά

Δυσοίωνες προοπτικές για την Κύπρο

ΜΕΛΕΤΗ του Ινστιτούτου Κύπρου σχετικά με τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στην Ανατολική Μεσόγειο προβλέπει αύξηση της μέσης θερμοκρασίας στην περιοχή κατά 1-3°C μέσα στην επόμενη τριαντακονταετία, 3-5°C σε μισό αιώνα και 3.5-7°C μέσα στα επόμενα εκατό χρόνια. Οι συνθήκες αυτές θα προκαλέσουν αύξηση των πυρκαγιών και τρομερή μόλυνση του αέρα, με σοβαρές συνέπειες στην υγεία των 400 εκατ. κατοίκων της Ανατολικής Μεσογείου. Η βιοποικιλότητα θα διαταραχθεί στη στεριά και στα θαλάσσια οικοσυστήματα, επηρεάζοντας έτσι και την τροφική αλυσίδα. Οι ενεργειακές ανάγκες θα αυξηθούν κατακόρυφα, κυρίως λόγω της απαραίτητης χρήσης των κλιματιστικών. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή έχει ορίσει ως σημείο συναγερμού την αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη κατά 2°C.

καύσιμα στην ατμόσφαιρα», επισημαίνει, αποδίδοντας τη θεοποίηση των βιοκαυσίμων σε πολιτικές σκοπιμότητες. «Αυτήν τη στιγμή, παρατηρούμε μία πολύ αμφιλεγόμενη αγορά τεράστιων εκτάσεων γης στην Αφρική και την Νοτιοανατολική Ασία, εκ μέρους χωρών που έχουν τα χρήματα να επενδύσουν αλλά έχουν ιστορικό άρνησης αγοράς εσωτερικής γης. Υποτίθεται ότι οι αγορές αυτές γίνονται για λόγους ασφάλειας των τροφίμων. Η παγκόσμια παραγωγή τροφίμων έχει όμως σταθεροποιηθεί σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα. Η αληθινή αιτία αυτών των αγορών γης, είναι τα βιοκαύσιμα. Η χρήση αυτή θα οδηγήσει ουσιαστικά στην αύξηση των τιμών των τροφίμων, με συνέπεια να επηρεαστούν φτωχοί πληθυσμοί στις άγονες και μη παραγωγικές περιοχές του πλανήτη».

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΛΕΒΕΝΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Βιώσιμες οικονομίες

•Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ Charities Aid Foundation έχει καταγράψει ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο, μόλις 3% των φιλοanthρωπικών δωρεών διατίθενται σε περιβαλλοντικές οργανώσεις. Στην Κύπρο, το ποσοστό αυτό υπολογίζεται ότι είναι πολύ χαμηλότερο. Κι όμως, τα φιλοanthρωπικά ιδρύματα θα πρέπει να αφιερώσουν μία ουσιαστική μερίδα των προσπαθειών τους, στη μέριμνα των κινδύνων που εγκυμονούν τα περιβαλλοντικά ζητήματα για το μέλλον μας», επισημαίνει ο Αναστάσιος Λεβέντης. «Ο πλουτισμός των ανθρώπων ολοένα επιτυγχάνεται σε βάρος της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Γίνεται κατανοητό ότι αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί επ' αόριστον», λέει ο κ. Λεβέντης. «Από ένα σύνολο πιθανών λύσεων, εκείνες που είναι πιθανότερο να πετύχουν, είναι όσες λογαριάζουν και τα οικονομικά κριτήρια που βρίσκονται βαθιά στη ρίζα του προβλήματος». Το Ίδρυμα Λεβέντη χρηματοδοτεί την έρευνα για το περιβάλλον και υποστηρίζει τις πανεπιστημιακές σπουδές στο πεδίο αυτό, ωστόσο η κυρίως επένδυση είναι η ίδρυση και λειτουργία αγροτικών σχολών, οι οποίες εκπαιδεύουν τη νεότερη γενιά αγροτών στη Δυτική

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ από τη διάλεξη Αναστασίου Π. Λεβέντη.

Αφρική, πώς να εφαρμόξει βιώσιμες αγροτικές μεθόδους, οι οποίες συντηρούν τους φυσικούς πόρους. Το Ίδρυμα ξεκίνησε την

προσπάθεια αυτή με 2 σχολές το 1986. Σήμερα λειτουργούν 6 στη Νιγηρία και 2 στην Γκάνα. «Η παραδοσιακή μέθοδος "κόψτε και

κάψτε" είναι ο σημαντικότερος παράγοντας υποβάθμισης των δασών. Οι τεχνικές που διδάσκονται στις σχολές αυτές, προσφέρουν άλλη εναλλακτική. Στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγής και παράλληλη βελτίωση της ποιότητας διατροφής των ανθρώπων, χωρίς να χρειάζεται να θυσιάζουν το περιβάλλον για τις ανάγκες τους». Νεαροί αγρότες και αγρότισσες μαθαίνουν να διαχειρίζονται βιώσιμα τα αγροκτήματά τους και μέσω βελτιωμένων πρακτικών, να προστατεύουν τη γονιμότητα του εδάφους. Μέθοδοι που διδάσκονται είναι η αμειψισπορά, η χρήση βελτιωμένων ποικιλιών σε σπόρους και η αλληλεπίδραση των καλλιεργειών με τα ζώα. Έμφαση δίδεται στα γεωργοοικονομικά, ενθαρρύνοντας μη-καταστροφικές δασικές δραστηριότητες όπως η μελισσοκομία. Διδάσκεται επίσης η δημιουργία «εσωτερικών» δασών στα αγροκτήματα, τα οποία προορίζονται για καυσόξυλα και κάρβουνο, ούτως ώστε να μη στρέφονται οι ντόπιοι στην καταστροφή των μεγάλων δασών για τα παραπάνω. Μαθαίνουν να αποθηκεύουν ζωτροφές αντί να αφήνουν τα κοπάδια να βόσκουν ανεξέλεγκτα. Μαθαίνουν να αναδασώνουν, να επεξεργάζονται τα τρόφιμα, να τα αποθηκεύουν σωστά, να τηρούν την υγιεινή και την αστική τους ευθύνη. Συχνά, οι απόφοιτοι των γεωργικών σχολών του Ίδρυματος αναλαμβάνουν ρόλο ντόπιοι εκπαιδευτές στις πρακτικές που έμαθαν, διαδίδοντας έτσι τη βιώσιμη γεωργία στις κοινότητες της περιοχής.

Ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Π. Λεβέντης.

Τα δάση, η μόνη λύση

ΤΟ ΛΑΙΞΕΙΟ των βιοκαυσίμων για τη μείωση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα γίνεται αντιληπτό μέσω του παραδείγματος των Renton Righelato και Dominick Spracklen, που δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό «Science». Για να πετύχουμε 10% αντικατάσταση των συμβατικών καυσίμων με βιοκαύσιμα, θα έπρεπε να θυσιάσουμε το 40% της καλλιεργήσιμης έκτασης Ευρώπης και Αμερικής μαζί! Έτσι, η πολιτική «δίαιτα» οδηγείται στην περαιτέρω αποψίλωση μεγαλύτερων ακόμη δασικών εκτάσεων στην Αφρική, την Ινδονησία και τη Νότια Αμερική, ούτως ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες εκτάσεις για την καλλιέργεια των βιοκαυσίμων. Αντίθετος σε όλο αυτό το παράλογο σκηνικό, δηλώνει ο

Αναστάσιος Λεβέντης. «Ο τερματισμός της αποψίλωσης και η αναδάσωση είναι ο πιο αποδοτικός δρόμος για τη σταθεροποίηση των ποσοστών άνθρακα στην ατμόσφαιρα», δηλώνει, επικαλούμενος λεγόμενα του διεθνούς φήμις ειδικού επί των επενδύσεων, Stephen Rumsey. Οι μελέτες έχουν στοιχειοθετήσει το γεγονός ότι τα τροπικά δάση όχι μόνο έχουν την ικανότητα να δεσμεύουν 100 χρόνια αερίων του θερμοκηπίου, αλλά είναι και 25 φορές πιο αποδοτικά στην απομάκρυνση του διοξειδίου του άνθρακα, σε σύγκριση με τα σύγχρονα συστήματα Δέσμευσης και Αποθήκευσης των ρύπων. Οι δασικές εκτάσεις που αποψιλώνονται κάθε χρόνο, ευθύνονται για το 18% της αύξησης αερίων του θερμοκηπίου,

ποσοστό πολύ μεγαλύτερο από τη βλάβη που προκαλούν τα κάθε είδους οχήματα ή η γεωργία. Και για να μιλήσουμε σε χρήμα, το κόστος της προστασίας των δασών ή της αναδάσωσης ανέρχεται σε \$4-10 ανά τόνο ρύπων που εκουθετερόνονται, έναντι \$75-115 κόστος ανά τόνο ρύπων που δεσμεύονται και αποθηκεύονται με σύγχρονες τεχνολογίες. Για να «καθαρίσουμε» λοιπόν την ατμόσφαιρα από τα αέρια του θερμοκηπίου, αρκεί να περιορίσουμε την αποψίλωση και να αρχίσουμε μία συντονισμένη μεγάλη κλιμακωτή αναδάσωση σε διεθνές επίπεδο. Ούτε βιοκαύσιμα, ούτε επόδυνες λύσεις. «Με βάση τα όσα εξηγήσαμε, πρέπει, πάνω από όλα, να δημιουργηθούν πρωτοβουλίες για την αναγέννηση των τροπικών δασών. Είναι ο μόνος αποτελεσματικός και οικονομικά αποδοτικός τρόπος για να σταθεροποιήσουμε την κλιματική αλλαγή που συντελείται και να διατηρήσουμε τη βιοποικιλότητα», καταλήγει ο κ. Λεβέντης.